

EMIR Biežāk uzdotie jautājumi

1) Kas ir EMIR?

EMIR [European Market Infrastructure Regulation] ir 2012. gada 4. jūlijā pieņemtā Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) Nr. 648/2012 par ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem, centrālajiem darījumu partneriem un darījumu reģistriem, kā arī ar to saistītās regulas, tajā skaitā regulas, kas iepriekšminēto papildina un ievieš. Tās nodibina pienākumu un saistību ietvaru visām pusēm, kas noslēdz darījumus ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem un ir saistošas finanšu iestādēm un pusēm, kas nav finanšu iestādes, kā arī centrālajiem darījuma partneriem un darījumu reģistriem. Pamatmērķis ir padarīt drošāku finanšu sistēmu un skaidru kopainu uzraudzības iestādēm.

2) Kāda ir EMIR ietekme?

Uz jebkuru personu, kas slēdz darījumus ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem, attiecas viens vai vairāki EMIR pienākumi. Šo pienākumu veids un apmērs ir atkarīgs no tā, kā persona ir klasificēta saskaņā ar EMIR. Atšķirībā no iepriekšējā darījumu ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem regulējuma EMIR uzliek pienākumus ne tikai kredītiestādēm vai brokeru sabiedrībām, bet visiem atvasināto finanšu instrumentu tirgus dalībniekiem.

3) Kā saskaņā ar EMIR tiek klasificētas puses, kas noslēdz darījumus ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem?

Saskaņā ar EMIR pastāv sekojošs darījuma pušu iedalījums:

- 1) 'finanšu darījuma partneri' (FC) nozīmē ieguldījumu sabiedrības, bankas, apdrošinātājus, reģistrētos UCITS fondus, pensiju fondus vai alternatīvos ieguldījumu fondus, kurus pārvalda alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieki;
- 2) 'ne-finanšu darījuma partneri' (NFC) nozīmē jebkādu uzņēmumu vai personas, kas nodibināti ES vai ārpus tās un netiek pakļauti FC definīcijai, tajā skaitā uzņēmumi, kas nenodarbojas ar finanšu pakalpojumu sniegšanu.

Jāatzīmē, ka EMIR izšķir divus NFC paveidus: tos, kuriem 30 darba dienu laikā ir darījumu ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem (turpmāk – OTC darījumu) kopējās pozīcijas (izņemot komerciālo hedžēšanu), kas pārsniedz noteiktos klīringa sliekšņus (NFC+), un tos, kas nepārsniedz (NFC-).

4) Kādi ir klīringa sliekšņi NFC saskaņā ar EMIR?

NFC klīringa sliekšņi ir sekojoši:

- EUR 1 miljards bruto nosacītā vērtība darījumiem ar ārpusbiržas (OTC) kredīta atvasinātajiem finanšu instrumentiem;
- EUR 1 miljards bruto nosacītā vērtība darījumiem ar OTC kapitāla atvasinātajiem finanšu instrumentiem;
- EUR 3 miljardi bruto nosacītā vērtība darījumiem ar OTC procentu likmju atvasinātajiem finanšu instrumentiem;
- EUR 3 miljardi bruto nosacītā vērtība darījumiem ar OTC valūtas maiņas likmju atvasinātajiem finanšu instrumentiem;
- EUR 3 miljardi bruto nosacītā vērtība darījumiem ar OTC preču un citiem atvasinātajiem finanšu instrumentiem.

Darījumi ar OTC atvasinātajiem finanšu instrumentiem, kas objektīvi vērtējami kā komercdarbības finansēšanas riskus mazinoši (hedžēšana), netiek iekļauti klīringa sliekšņu vērtības aprēķinā.

Ja NFC- pārsniedz vienu no darījuma klases sliekšņiem, klīringam tiks pakļauti visi darījumi ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem no jebkuras finanšu instrumentu klases tikmēr, kamēr tiks pārsniegti klīringa sliekšņi.

No 2013. gada 15. marta NFC nekavējoties jāinformē tās kompetentā iestāde, tiklīdz ir pārsniegta klīringa sliekšņu vērtība.

5) Kādi ir galvenie pienākumi NFC-?

Ja Jūs esat NFC- un slēdzat darījumus ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem, Jums ir sekojoši pamatpienākumi:

- **ziņot** darījumu reģistram par darījumiem ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem;
- **piemērot riska ierobežošanas paņēmienus** attiecībā uz OTC darījumiem; un
- **uzraudzīt darījumus** attiecībā uz klīringa sliekšņiem un ziņot kompetentajām iestādēm, kad tiek sasniegts jebkurš no norādītajiem sliekšņiem.

6) Kādi ir galvenie pienākumi NFC+?

Ja Jūs esat NFC+ un slēdzat darījumus ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem, Jums ir sekojoši pamatpienākumi:

- **ziņot** darījumu reģistram par darījumiem ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem;
- **veikt klīringu** OTC darījumiem, kam jāpiemēro klīrings (detalizētas klīringa prasības šobrīd vēl nav izstrādātas); un
- **piemērot riska ierobežošanas paņēmienus** attiecībā uz OTC darījumiem, kam nav jāveic klīrings.

7) Kādi ir 'riska ierobežošanas paņēmieni'?

Riska ierobežošanas paņēmieni saskaņā ar EMIR ietver darījumu savlaicīgu apstiprināšanu, portfeļu saskaņošanu (rekoncilāciju), portfeļa sablīvēšanu, strīdus izšķiršanas kārtību un ikdienas darījumu novērtēšanu. Mērķis ir ierobežot puses kredītriskus divpusējos OTC darījumos, kam nav jāveic klīrings, pusēm samazinot savstarpējās ekspozīcijas gadījumā, ja notiek saistību neizpilde.

Saskaņā ar EMIR prasībām riska ierobežošanas paņēmieni tiek piemēroti (arī ekstrateritoriāli) OTC darījumiem starp sekojošām darījumu pusēm:

- 1) starp divām ES reģistrētām darījuma pusēm;
- 2) starp ES un ārpus ES reģistrētām darījuma pusēm;
- 3) starp ārpus ES reģistrētām darījuma pusēm, ja darījumam ir tieša, būtiska un paredzama ietekme ES vai gadījumos, kad ESMA uzskata par nepieciešamu vai atbilstošu, lai novērstu izvairīšanos no EMIR prasību ievērošanas.

Ja saskaņā ar Eiropas Komisijas pieņemto ieviešanas regulējumu atsevišķas ne-ES valsts tiesības tiks atzītas par līdzvērtīgām EMIR prasībām, puses ir tiesīgas piemērot attiecīgās ne-ES valsts regulējumu.

8) Kad jāveic darījuma apstiprināšana?

Saskaņā ar EMIR prasībām noteikts pienākums apstiprināt katru OTC darījumu, kurš netiek pakļauts EMIR noteiktajām klīringa prasībām. Par darījumu, kura apstiprināšana nav pabeigta ilgāk kā piecas darba dienas, jāziņo kompetentajām iestādēm. Saskaņā ar EMIR aktīvu klasēm pastāv dažādi maksimālie apstiprināšanas termiņi (skat. tabulu). Banka praksē pamatā piemēros darījuma apstiprināšanu līdz nākamās darba dienas beigām (T+1).

	Aktīvu klases	Izpildes sākuma datums			
		15.03.2013	01.09.2013	01.03.2014	01.09.2014
NFC-	kredītriska (CR) un procentu likmju (IR) mijmaiņas darījumi	T+5	T+3		T+2

	kapitāla (EQ), valūtas maiņas (FX), preču (COMM) mijmaiņas darījumiem un citiem OTC darījumiem	T+7	T+4		T+2
NFC+	kredītriska (CR) un procentu likmju (IR) mijmaiņas darījumi	T+2		T+1	
	kapitāla (EQ), valūtas maiņas (FX), preču (COMM) mijmaiņas darījumiem un citiem OTC darījumiem	T+3	T+2		T+1

9) Kas ir 'portfeļu saskaņošana (rekoncilācija)' un cik bieži tā jāveic?

Portfeļu saskaņošana (rekoncilācija) ir neizpildīto OTC darījumu salīdzināšanas process starp darījumu pusēm. Saskaņošanas biežums ir atkarīgs no neizpildīto darījumu skaita:

Kategorija	Ar vienu pusi noslēgto, bet vēl neizpildīto darījumu skaits	Rekoncilācijas biežums
NFC-*	100 vai mazāk darījumi	Reizi gadā
	Vairāk kā 100 darījumi	Katru ceturksni
NFC+*	50 vai mazāk darījumi	Katru ceturksni
	51 līdz 500 darījumi	Katru nedēļu
	Vairāk kā 500 darījumi	Ik dienas

10) Kādas ir galvenās strīdus risināšanas prasības?

EMIR uzliek par pienākumu pusēm panākt vienošanās par strīdus konstatēšanu, risināšanas kārtību, reģistrēšanu un uzraudzību. EMIR prasības attiecas uz strīdiem, kas saistīti ar OTC darījumu atzīšanu vai to vērtības noteikšanu un nodrošinājumu apmaiņu starp darījuma pusēm.

11) Kā notiks ziņošana? Kādi ir termiņi ziņošanai darījumu reģistriem?

Ziņošana ir noteiktas informācijas par darījumiem ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem (gan OTC, gan biržā tirgotajiem) sniegšana jaunizveidotām institūcijām – darījumu reģistriem (*trade repositories*).

Sākot ar 2014. gada 12. februāri (ziņošanas sākuma diena), pusēm ir jānodrošina ziņošana par noslēgtajiem, grozītajiem un izbeigtajiem darījumiem ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem līdz nākamās darba dienas beigām.

Papildus tam pusēm jānodrošina ziņošana arī par iepriekš noslēgtajiem darījumiem, kuriem izpildes termiņš ir pēc 15.08.2012:

Darījuma noslēgšanas datums	Darījuma izpildes termiņš	Ziņojuma veikšanas termiņš
Pirms 16.08.2012	Pirms 16.08.2012	Nav jāziņo
Pirms 16.08.2012	No 16.08.2012 līdz 11.02.2014	No 12.02.2014 līdz 11.02.2017
Pirms 16.08.2012	12.02.2014 vai vēlāk	No 12.02.2014 līdz 13.05.2014

No 16.08.2012 līdz 11.02.2014	No 16.08.2012 līdz 11.02.2014	No 12.02.2014 līdz 11.02.2017
No 16.08.2012 līdz 11.02.2014	12.02.2014 vai vēlāk	12.02.2014
12.02.2014 vai vēlāk	12.02.2014 vai vēlāk	Līdz nākamās darba dienas beigām

12) Vai var ziņošanu darījumu reģistriem deleģēt citām personām?

Jā, ziņošanu darījumu reģistriem var uzticēt trešajām personām vai otrai darījumu pusei (ja panākta šāda vienošanās). Jāuzsver, ka Jums saglabāsies atbildība par ziņošanu. Lai nodrošinātu darījumu ziņošanu darījumu reģistriem, Jums jāiegūst LEI (Legal Entity Identifier) identifikators zemāk minētajā kārtībā.

13) Kas ir LEI (Legal Entity Identifier) identifikators?

LEI ir 20 burtu un skaitļu kombinācija, kas ļauj unikāli identificēt juridisko personu. LEI ir izstrādāts, lai būtu iespējams identificēt un sasaitīt darījuma puses ar mērķi pārvaldīt sistēmisko un darījuma partnera risku. Ņemot vērā to, ka vispasaules kvalitātes standartu noteicējs - Central Operating Unit (COU) - vēl pilnībā nedarbojas, tika ieviests pre-LEI identifikators.

14) Kā es varu iegūt savu pre-LEI identifikatoru?

Jūs varat apskatīt aktuālo pre-LEI izsniedzēju (sponsored Pre- LOUs) sarakstu http://www.leiroc.org/list/leiroc_gls/tid_162/index.htm vai http://www.leiroc.org/publications/gls/lou_20131003_2.pdf

15) Vai manam uzņēmumam ir obligāti jāiegūst pre-LEI identifikators?

Jā, juridiskām personām, kas ir reģistrētas ES, ir pēc iespējas ātrāk jāiegūst pre-LEI identifikators. Tas būs Jums nepieciešams, lai izpildītu ziņošanas pienākumu darījumu reģistriem saskaņā ar EMIR prasībām.

16) Papildu informācija

ESMA informācija par EMIR

<http://www.esma.europa.eu/page/European-Market-Infrastructure-Regulation-EMIR>

Atruna:

Banka nekonsultē savu klientu vai sadarbības partneri par EMIR noteiktajiem juridiskajiem un tiesiskajiem pienākumiem un iesaka veikt neatkarīgas juridiskās konsultācijas. Šis dokuments nebūtu jāuzskata par piedāvājumu vai lūgumu iesaistīties jebkādas finanšu instrumentu tirdzniecības darbībās vai pirkt vai pārdot finanšu instrumentus vai saņemt ieguldījumu pakalpojumus. Banka nesniedz nekādus tiešus vai netiešus apliecinājumus, ka šāda informācija un atzinumi ir precīzi un pilnīgi. Jebkurā gadījumā informācija, kas ietverta šajā vēstulē, sniedz tikai vispārīgu pārskatu par tēmām, ir pakļauta izmaiņām un papildu prasībām, kas nav minētas šajā vēstulē, ko varētu būt nepieciešams ievērot. Banka neuzņemas nekādu atbildību ne par kādiem tiešiem, netiešiem vai izrietošiem zaudējumiem, kas radušies no jebkura šajā dokumentā iekļautā materiāla izmantošanas.